श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराजबाट बनाइबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०१९ सालको ऐन नं. ३५

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला ओजस्विराजन्य अति तेजस्वी त्रिभुवन प्रजातन्त्रश्रीपद अति कीर्तिमय नेपालश्रीपद प्रोज्ज्वल नेपालतारा ॐ रामपट्ट अतुलज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अति प्रबल गोरखा-दक्षिणबाहु महाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

विदेशी राष्ट्र र कूटनैतिक प्रतिनिधिको सुविधाका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना:– शान्ति र व्यवस्था, तथा विदेशी राज्यहरूसंग मित्रताको सम्बन्ध कायम राख्न त्यस्ता राष्ट्रका कूटनैतिक प्रतिनिधि र निजका मानिसहरूलाई दिने सुविधा र विदेशी राष्ट्रले वा सो राष्ट्रउपर मुद्दा गर्दाको कार्यविधिसमेतबारे समयानुकूल व्यवस्था गर्नु वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट नेपालको संविधानको धारा ९३ अनुसार यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ:– (१) यस ऐनको नाम विदेशी राष्ट्र र कूटनैतिक प्रतिनिधिको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०१९ रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. राजदूतलाई सुविधा:– श्री ५ को सरकारको मित्रराष्ट्रका नेपालको निमित्त नियुक्त राजदूत, कूटनैतिक अधिकारी वा निजका परिवारले नेपाल अधिराज्यमा आई फौज्दारी अपराध गरे पनि नेपाल अधिराज्यका कुनै अदालतबाट इन्साफ हेर्न हुँदैन । त्यस्तो मुद्दा परेमा श्री ५ को सरकार मार्फत सम्बन्धित मित्रराष्ट्र छेउ इन्साफलाई लेखी पठाउनु पर्छ ।

३. राजदूतावासमा बस्ने व्यक्तिलाई सुविधा:– नेपाल अधिराज्यस्थित कुनै मित्रराष्ट्रका राजदूतावासका कुनै गैर कूटनैतिक व्यक्ति वा निजका परिवारले राजदूतावास बाहिर फौज्दारी अपराध गरेमा पक्राउ गरी देहायका कुरामा देहाय बमोजिम गर्नुपर्छ:–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) त्यस्तो व्यक्ति नेपाली नागरिक नभए नेपाल अधिराज्यको अदालतबाट इन्साफ नहेर्ने र त्यस्तो व्यक्तिलाई श्री ५ को सरकार मार्फत् सम्बन्धित राजदूतावासमा इन्साफ निमित्त पुऱ्याइदिने ।

(ख) त्यस्तो व्यक्ति नेपाली नागरिक भए नेपाल अधिराज्यको अदालतबाट प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम मुद्दा हेर्ने र निर्णय गर्ने ।

४. राजदूतावासमा पनाहा लिने विदेशी नागरिकः– नेपाल अधिराज्यमा कुनै विदेशी नागरिकले राजदूतावास बाहिर कुनै फौज्दारी अपराध गरी पनाहाका निमित्त राजदूतावासभित्र गई बसेमा सपुर्दगी सन्धी रहेछ भने सो सन्धी अनुसार श्री ५ को सरकार मार्फत् कसूरदारलाई झिकाई प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम गर्नुपर्छ ।

५. विदेशी राष्ट्रले वा सो उपर देवानी मुद्दा गर्दा गर्नेः– (१) श्री ५ को सरकारले मान्यता दिएको कुनै विदेशी राष्ट्रले वा त्यस्ता राष्ट्रको कुनै एजेण्टले आफ्नो ओहदाको हैसियतमा नेपाल अधिराज्यभित्र अधिकारयुक्त अदालतमा देवानी नालेश गर्न सक्तछ ।

(२) कुनै झगडाको विषयका सम्बन्धमा सम्झौताद्वारा वा अरू कुनै किसिमसंग कुनै विदेशी राष्ट्रले नेपाल अधिराज्यको अधिकार क्षेत्रलाई मञ्जूर गरेको छैन भने त्यस्ता राष्ट्र उपर वा त्यस्ता राष्ट्रको कुनै एजेण्टउपर निजको ओहदाका हैसियतमा यहाँको अदालतमा देवानी नालेश लाग्न सक्तैन ।

तर त्यस्तो मञ्जूरी नभए पनि देहायका अवस्थामा त्यस्तो नालेश नेपाल अधिराज्य भित्र अधिकारयुक्त अदालतमा लाग्न सक्तछः–

(क) त्यस्ता राष्ट्र वा एजेण्ट उपर नालेश गर्न चाहने व्यक्ति उपर सो राष्ट्र वा एजेण्टले कुनै झगडाको विषयमा यहाँको अदालतमा देवानी मुद्दा दायर गरेको छ र उक्त नालेश सोही मुद्दाको सम्बन्धमा भई सोभन्दा बढी रकमको दावीको छैन भने, वा

(ख) त्यस्ता राष्ट्र वा एजेण्टले नेपाल अधिराज्यभित्र व्यापार वाणिज्य गर्छ र उक्त नालेश सोही व्यापार वाणिज्यका सम्बन्धमा उठेको छ भने, वा

(ग) त्यस्ता राष्ट्र वा एजेण्टले नेपाल अधिराज्यभित्र अचल सम्पत्ति आफ्नो भोग चलनमा राखेको छ र उक्त नालेश सोही सम्पत्ति वा त्यसउपर लाग्ने रकमसंग सम्बन्धित छ भने ।

(३) उपदफा (१) र (२) का अधीनमा रही विदेशी राष्ट्रले वा त्यस्ता राष्ट्रका एजेण्टले आफ्नो ओहदाका हैसियतमा देवानी नालेश गर्दा वा त्यस्ता राष्ट्र वा एजेण्टउपर कसैले देवानी नालेश गर्दा सम्बन्धित विदेशी राष्ट्रका नाममा मुद्दा दायर हुनेछ र त्यस्तो मुद्दामा सो विदेशी राष्ट्रका विरूद्ध फैसला डिग्री भएमा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

साधारणतया कूटनैतिक तहद्वारा त्यसलाई कार्यान्वित गर्न श्री ५ को सरकार छेउ पेश गरिने छ ।

६. कूटनैतिक सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाः– (१) यस ऐनमा व्यवस्था गरिएदेखि बाहेकका अन्य कूटनैतिक सुविधाहरू श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी सामान्य वा विशेष रूपले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निकालिएको कुनै सूचनालाई अन्य कुनै प्रचलित नेपाल कानूनले, सो कानूनमा किटानीसाथ त्यस्तो हुने कुरा व्यक्त भएकोमा बाहेक, प्रतिकूल प्रभाव पार्ने वा पारेको मानिने छैन ।

(३) श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी यस ऐन बमोजिमको कूटनैतिक सुविधा कुनै विदेशी नागरिक वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ वा संस्था वा त्यस्ता संघ वा संस्थाका कर्मचारीहरूलाई प्रदान गर्न सक्ने छ ।

(४) यस दफा बमोजिम कूटनैतिक सुविधा तोक्दा वा प्रदान गर्दा यथासम्भव पारस्परिक आधारमा तोकिने वा प्रदान गरिने छ ।

इति सम्वत् २०१९ साल गते रोज शुभम् ————————

लालमोहर सदर मितिः– २०१९।९।२९।१ मा

आज्ञाले-
विनोदप्रसाद धिताल,
श्री ५ को सरकारको सह–सचिव,
कानून तथा न्याय मन्त्रालय ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।